

Team Breda

Visie op sport & bewegen 2017-2030

Gemeente Breda

Team Breda

Visie op sport & bewegen 2017-2030

Inhoud

Voorwoord	5
1 Inleiding	7
Vier perspectieven	7
Verbonden met bestaand beleid	7
Opbouw	8
2 Wat willen we bereiken?	11
Breed verankerd in de samenleving	11
Grenze(n)loos	11
Bestaande en nieuwe ambities	11
Ambities	12
3 Spelregels	15
Als we gaan, dan gaan we met z'n allen	15
Teamwork	15
Elke businesscase is sluitend	16
4 Strategie: vijf pijlers	19
Inleiding	19
Pijler 1: Sport- en beweegstimulering	19
Pijler 2: Sportaccommodaties	20
Pijler 3: Sport en bewegen in de openbare ruimte	22
Pijler 4: Topsport en talentontwikkeling	24
Pijler 5: Sportevenementen	26
5 Hoe nu verder?	29
Uitvoeringsprogramma	29
Financiën	29
Monitoring	29

Voorwoord

Sport is krachtig, sport is machtig! Ik ervaar het de hele week door, waar ik ook ben en wat ik ook doe. Het begint 's morgens al; onderweg naar het Stadskantoor zie ik elke dag fanatiekelingen meters maken op hun hardloopschoenen en op hun wielrenfietsen. Op de sportaccommodaties bereidt men zich voor op weer een drukke dag vol beweegplezier. Ik zie en voel wat sport en bewegen met mensen doet. De Nordic Walkers in het Mastbos genieten van de natuur, het bewegen en het samenzijn. Volop inzet en concentratie bij een meisjesteam op het hockeyveld. De ambitie van het SPRINT-talent spat ervan af. De ex-verslaafde die zijn ziel en zaligheid stopt in het organiseren van een sportmiddag op de dagbesteding. Ik zie en voel wat sport en bewegen met mij doet. Een rondje fietsen ontspant mij. Door een lange wandeling met mijn gezin blijf ik lichamelijk en geestelijk fit.

Als sportwethouder wil ik graag meehelpen om de kracht (de waarde) van sport en bewegen nóg meer te benutten. De hele week door ben ik in contact met mensen die op de één of andere manier met sport en bewegen bezig zijn. Van een activiteitenbegeleider bij een zorginstelling, de organisator van een groot sportevenement tot en met de directeur van een basisschool: allen delen ze de passie voor sport en bewegen en zijn ze overtuigd dat sport en bewegen ons als mens verder brengt. Vanuit welk perspectief dan ook. Of we sport en bewegen nu als doel of als middel zien: we hebben er potentieel goud mee in handen!

De Gemeente Breda voert al sinds jaar en dag een actief sportstimuleringsbeleid. We organiseren allerlei stimuleringsprogramma's en zorgen voor een infrastructuur aan sport- en beweegvoorzieningen. Topsport, talentontwikkeling en sportevenementen zetten we in als middel om te enthousiasmeren en een economische spin-off te genereren. Het is de ambitie van de Gemeente Breda om de komende jaren extra te investeren in de hardware én de software. De basis is anno 2017 op orde, maar we willen meer. Veel meer. Om ervoor te zorgen dat meer inwoners bewegen, investeren we bijvoorbeeld in het beweegvriendelijker maken van de openbare ruimte. Binnen- en buitensportaccommodaties maken we 'toekomstproof' waarbij ook ruimte is voor het ontwikkelen van onze sporttalenten. 'Zien bewegen doet bewegen'. Daarom maken we ook werk van het binnenhalen van grote sportevenementen.

In aanloop naar deze sportvisie zijn wij volop in gesprek geweest met inwoners en organisaties over het Bredase sportbeleid. Voor deze inbreng wil ik u hartelijk danken! Die gesprekken waren de basis voor deze sportvisie, die we de toepasselijke naam 'Team Breda' hebben

gegeven. Samen met u wil ik als team aan de slag om de waarde van sport en bewegen in Breda te vergroten de komende jaren. Daarvoor hebben we elkaar nodig.

Als we gaan, dan gaan we met z'n allen!

Namens het college van B&W,
Paul de Beer, wethouder Sport

Inleiding

In 2011 is het gemeentelijke beleidskader 'Sportimpuls Breda', met een bijbehorend uitvoeringsprogramma, vastgesteld. Dit uitvoeringsprogramma liep tot en met 2014. Sommige onderdelen liepen zelfs door tot in 2015 of 2016. Maar de wereld verandert. Niet met grote sprongen en niet zo snel, maar toch komt er een moment voor een herbezinning op sporten en bewegen in Breda. Dat moment is nu.

De sportvisie 'Team Breda' beschrijft hoe we de status van Breda als sportieve gemeente samen verder uitbouwen. Daarbij nemen we de huidige stand van de Bredase sport als vertrekpunt. Wat gaat goed en wat kan beter? We beschrijven onze visie op sport in Breda. Die visie reikt verder dan de huidige collegeperiode. Het vergezicht tot 2030 biedt continuïteit en zorgt ervoor dat kansrijke initiatieven ook daadwerkelijk van de grond kunnen komen.

Vier perspectieven

In 'Team Breda' houden we rekening met maatschappelijke ontwikkelingen en uitdagingen die bijdragen aan de effecten van ons sportbeleid op de stad en haar inwoners. Binnen de sportvisie en het daarbij behorende uitvoeringsprogramma, versterken en benutten we de kracht van sport vanuit verschillende perspectieven. Die perspectieven zijn: de stad en de dorpen, de wijk, de sportaanbieder en de inwoner. Op elk niveau benutten we de aanwezige kansen, met aandacht voor de veranderende behoeften van Bredanaars. Bijvoorbeeld op het gebied van sporten en bewegen in de openbare ruimte. Of een betere 'match' tussen het sport- en beweegaanbod en de levensfase waarin de inwoners van Breda verkeren.

Verbonden met bestaand beleid

'Team Breda' biedt een kader voor de komende jaren, tot 2030. Het uitvoeringsprogramma dat erbij hoort richt zich op de komende zes jaar. Vooruitlopend op deze visie is een deel hiervan al uitgewerkt in het beleidskader 'Breda doet, samen verder'² en verder geconcretiseerd in een uitvoeringsplan aan de thematafel 'Breda Beweegt' (2016).³ Ook de in 2016 verschenen nota 'Sportaccommodaties en financiën'⁴ en de accommodatienota 'Bewegingsruimte'⁵ komen samen in Team Breda. Daarnaast legt de nieuwe visie ook op andere manieren verbindingen met beleidsonderwerpen die raken aan sport en bewegen.

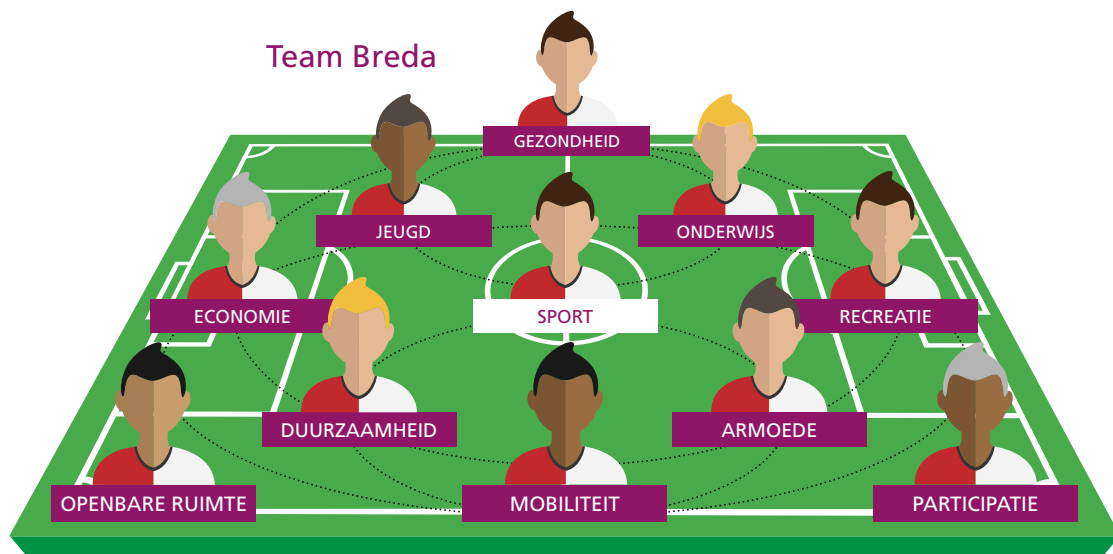
1 Sportimpuls Breda – Sportnota 2011 - 2014

2 Kader Breda doet, Samen verder, 2016

3 Breda Beweegt, Uitvoeringsprogramma 2017-2018

4 Nota Sportaccommodaties en Financiën 2016 - Huursystematiek en erfpacht voor sportaccommodaties in Breda

5 Nota Bewegingsruimte 2015 – beleidskader en mogelijkheden voor een vitale sportinfrastructuur in Breda

De visualisatie van de samenwerking met andere beleidsterreinen is lang niet volledig. Het laat zien dat we zowel binnen als buiten de gemeente een team vormen en samenwerken om doelstellingen te behalen.

Opbouw

In de hiernavolgende hoofdstukken behandelen we het waarom, het hoe en het wat van deze sportvisie. In hoofdstuk 2 leest u de ambities van Breda. In hoofdstuk 3 beschrijven we welke uitgangspunten gelden bij de realisatie van de visie van 'Team Breda'. Hoofdstuk 4 beschrijft de strategie aan de hand van vijf pijlers die af te leiden zijn uit de geformuleerde ambitie.

In het uitvoeringsprogramma vertalen we de strategie in acties met bijbehorende plannings- en begrotingen. Het uitvoeringsprogramma sluiten we af met informatie over de manier waarop we de voortgang van de nieuwe visie monitoren.

Wat willen we bereiken?

Sport staat voor plezier en passie, maar ook voor samenwerking en verbinding. Wekelijks zijn duizenden Bredanaars te vinden op of rond de vele sportvelden, banen, zalen en andere sportvoorzieningen die onze gemeente rijk is. Als actief sporter, als toeschouwer of als vrijwilliger. Omdat het leuk is en omdat het gezelligheid biedt. Het is deze intrinsieke waarde die sport maakt tot een middel om de kwaliteit van leven te bevorderen. Sport geeft energie en juist dat zorgt ervoor dat mensen bijna ongemerkt ook op andere vlakken profiteren van sport.

Niet alleen voor individuen, ook voor groepen, instellingen en bedrijven biedt sport en bewegen enorme impulsen. Een sportieve stad is een vitale stad, in de breedste zin van het woord. Een sportieve stad bruist, inspireert, straalt passie en bevolegenheid uit, verbindt, zorgt voor cohesie, maakt trots en daagt uit tot grootse prestaties. Ook hier geldt dat de maatschappelijke kracht voortkomt uit het wezen van de sport: het plezier dat ervan uit gaat.

Breed verankerd in de samenleving

Sporten op zich is al leuk. Daarnaast draagt het bij aan tal van andere doelen. Een goed sportbeleid is onmisbaar voor het onderwijs- en jeugdbeleid, gezondheid, toerisme, recreatie en ook de economie. Omgekeerd hebben we deze sectoren ook nodig om de participatie in de sport te verhogen. Daarnaast is sporten en bewegen belangrijk voor een goed woon-, leef- en vestigingsklimaat en voor verbindingen in de stad en ver daarbuiten. Met ons sportbeleid werken we mee aan het 'Verhaal van Breda' en dragen dit verhaal ook uit. Kortom, sport is breed verankerd in de Bredase samenleving. Daarom dagen we alle Bredase organisaties, onderwijs, bedrijfsleven en maatschappelijke verbanden uit om in beweging te komen en samen 'Team Breda' vorm te geven.

Grenze(n)loos

Maar sport en bewegen houdt zich niet aan gemeentegrenzen. Samen met de regio West-Brabant en de provincie Noord-Brabant hebben we de ambitie om een uitgebalanceerd sportklimaat te realiseren. We richten ons daarbij met name op talentontwikkeling, aangepast sporten en (top)sportevenementen. Met dat laatste dragen we nadrukkelijk bij aan het versterken van recreatie en toerisme en daarmee ook aan de economie van de regio en de provincie. Vanaf nu hebben we ook nadrukkelijk aandacht voor de maatschappelijke effecten van (top)sportevenementen. Waar mogelijk maken we gebruik van landelijke regelingen en subsidiemogelijkheden.

Bestaande en nieuwe ambities

Een belangrijk deel van de Bredase sportthema's is voor 2017 en 2018 al opgenomen in het kader van 'Breda Doet, samen verder!' en uitgewerkt in het programma 'Breda beweegt'. Dit programma bevat onder andere sportbevordering in brede zin, sportactiviteiten op scholen en in de Bredase wijken, de inzet van sport als middel, het versterken van verenigingen en het ondersteunen van talenten. Activiteiten op deze thema's worden mede uitgevoerd door onze (buurt)sportcoaches, waarvan 28,5 fte actief is in de stad. We evalueren deze inzet voortdurend en sturen bij waar nodig. Onze ambities op sport en beweegparticipatie gaan echter verder dan 2018. Ook op dit onderdeel spreken we in dit stuk ambities uit voor de langere termijn.

Ambities

Sport- en bewegestimulering

Bredanaars zijn redelijk sportief: zeven op de tien inwoners doen aan sport en bijna de helft sport minimaal één keer per week⁶. De sportdeelname komt overeen met het landelijk gemiddelde, maar tegelijk bewegen we te weinig. Dat willen we veranderen.

Het is onze ambitie om Bredanaars meer dan de gemiddelde Nederlander te laten bewegen. Mannen sporten vaker dan vrouwen en de sportparticipatie wordt lager naarmate de leeftijd hoger wordt. Ook blijft de sportdeelname van inwoners met een laag inkomen en van mensen met een beperking achter. Daar zien we dan ook specifieke doelgroepen. Natuurlijk blijft de aandacht voor sporten en bewegen door kinderen een van onze belangrijkste speerpunten. Zo moet het sporten op school verbeterd worden: Meer en beter bewegingsonderwijs!

Naast de intrinsieke waarde van sport, blijven we sport zien als middel om andere doelstellingen te realiseren of eraan bij te dragen. Deze maatschappelijke waarde van sport gaan we uitbouwen en versterken.

Sportaccommodaties

Sportaccommodaties zijn belangrijk om beleidsdoelstellingen te realiseren. In de structuurvisie worden sportvoorzieningen dan ook 'onmisbare schakels' genoemd. Van alle volwassen sporters geeft ruim de helft aan gebruik te maken van een officiële binnen- of buitensportaccommodatie. Negen van de tien gebruikers geven een zeven of hoger voor de officiële sportaccommodaties in Breda. Gemiddeld worden de Bredase binnen- en buitensportaccommodaties met een acht min beoordeeld. De basis is dus meer dan op orde!

Maar onze ambitie gaat verder: we willen de sportaccommodaties en de exploitatie hiervan structureel verbeteren. Zo denken we bijvoorbeeld aan de bezettingsgraad van binnen-sportaccommodaties. We voegen sporten die overeenkomstige eisen stellen aan de accommodatie waar mogelijk samen, waardoor we efficiënter met onze capaciteit omgaan. Verder hebben we bij iedere aanpassing, toevoeging of verandering van een accommodatie aandacht voor toegankelijkheid, duurzaamheid, milieu en de leefomgeving van de accommodatie.

Sport en bewegen in de openbare ruimte

Ruim een derde van de Bredase sporters sport ongebonden. Vaak (87%) vindt dit plaats in de openbare ruimte. Denk aan wandelen, hardlopen en fietsen. Ook zien we steeds meer 'nieuwe' sporten, zoals freerunning, outdoor fitness en bootcamp.

Het is onze ambitie om de openbare ruimte zo in te richten dat deze uitnodigt tot recreëren, bewegen en sporten. Het moet een vanzelfsprekendheid zijn dat de openbare ruimte gebruikt wordt om individueel of in groepsverband actief te zijn en om (top)sportevenementen te organiseren. We maken daarbij zoveel mogelijk gebruik van aanwezige elementen in de omgeving en betrekken ook buitensportaccommodaties. Op deze manier ontstaat er een netwerk van beweeg- en sportfaciliteiten voor zowel de georganiseerde als de ongeorganiseerde sporter.

---

8 Bron voor de cijfers in dit hoofdstuk: rapportage Sporten en bewegen in Breda, februari 2017.

Topsport en talentontwikkeling

We zetten topsport in om een impuls te geven aan de stad, de breedtesport en talentontwikkeling. Het is onze ambitie om talentvolle sporters zich zo veel mogelijk in de eigen regio te laten ontwikkelen. Dit doen we door te bouwen aan een goede sportinfrastructuur, met hoogwaardige en aansprekende topsportvoorzieningen. Om die voorzieningen optimaal te benutten werven en begeleiden we meer talentvolle sporters. Dit geldt voor sporttalenten met én zonder beperking.

Sportevenementen

Sportevenementen dragen bij aan de aantrekkelijkheid van de sport en van de stad. Een evenement brengt sporters en sportliefhebbers bij elkaar, meestal met de hulp van enthousiaste en betrokken vrijwilligers. Daarmee hebben sportevenementen een maatschappelijke spin-off. In veel gevallen hebben ze ook een economische spin-off en dragen ze bij aan het Verhaal van Breda. Sportevenementen zijn daarmee in meerdere opzichten belangrijk voor de stad. Het is dan ook onze ambitie om minstens één internationaal topsportevenement per jaar in Breda te hebben, waar de hele stad aan meedoet en van profiteert. Een evenement dat aansluit bij het sportieve karakter van de stad. Wij streven naar zoveel mogelijk deelname van mensen met en zonder beperking aan deze evenementen, bijvoorbeeld door side events of waar mogelijk integratie. Ook is er nadrukkelijk aandacht voor de toegankelijkheid van evenementen voor bezoekers met een beperking.

Spelregels

'Als we gaan, dan gaan we met z'n allen'

En daarmee bedoelen we niet 'de kroegen overvallen', zoals NAC supporters regelmatig zingen. We delen onze ambities en we versterken elkaar in het realiseren daarvan. Want de ketting is zo sterk is als de zwakste schakel en daar hebben we voortdurend aandacht voor. We weten inmiddels dat initiatieven die uit 'het veld' komen vaak de beste zijn en ook draagvlak hebben. Daarom doen wij een beroep op de innovatieve en sociale veerkracht in de samenleving en dragen waar nodig bij aan het versterken hiervan. Goede communicatie is hierbij essentieel. Hiervoor benutten we de verschillende bestaande netwerken - binnen maar ook buiten de sport - nog beter dan voorheen.

Teamwork

Samen sta je niet alleen sterk, je komt ook een stuk verder. Om ambities te realiseren hebben we elkaar nodig. Niemand, ook niet de gemeente, heeft de exclusieve verantwoordelijkheid voor het vormgeven of de uitvoering van de nieuwe sportvisie. Dat moeten we echt samen doen, als een team. Team Breda! De gemeente draagt haar steentje bij, maar dat verwachten we van anderen ook. Niet alleen sportverenigingen met hun leden en vrijwilligers. Ook maatschappelijke partners, het onderwijs en het bedrijfsleven kunnen hieraan bijdragen. En wat te denken van sportbonden en koepels en natuurlijk ook de gemeenten in onze regio, de provincie Noord-Brabant en de rijksoverheid.

Sportnetwerk Breda

In de communicatie richten we ons tot iedereen die betrokken is bij sport en bewegen in de Gemeente Breda: van consument tot producent, van sporter tot supporter, van sportaanbieder tot sponsor. We verbinden mensen en netwerken met elkaar. We stimuleren samenwerking door actief te bouwen aan het nieuwe Sportnetwerk Breda, een offline én online netwerk waarin kennis en ervaring worden gedeeld en samen wordt gewerkt aan acties om wijken in de stad sport- en beweegvriendelijker te maken. We stellen sport centraal en zorgen ervoor dat Breda verbonden is met relevante netwerken in de sport, zowel lokaal als regionaal en landelijk.

Het sportnetwerk gebruiken we om voortdurend samen te werken aan de realisatie van de ambities die we in deze visie beschrijven. Initiatieven, ideeën, kritische noten en andere suggesties worden besproken in dit netwerk en gekoppeld aan anderen. We streven naar optimaal gebruik van de website en sociale media sportpleinbreda.nl als digitale vindplaats. Daarnaast streven we naar een fysiek Sportplein, waar mensen elkaar ontmoeten en hun passie voor sport delen. Of dit nu als sporter, toeschouwer, beleidsadviseur, sportcoach of sportbondmedewerker is.

Nauwer samenwerken

We zien kansen voor het verbeteren van de uitwisseling en samenwerking met bestaande platformen zoals de Sportraad Breda, het Overleg Bredase Amateurvoetbalverenigingen, de Federatie Bredase Zwem- en Watersportverenigingen en het Bredaas Tennisoverleg. Ook zien we samenwerkingskansen met partijen zoals bewonersgroepen, natuur- en milieuverenigingen, fysiotherapiepraktijken, etc. Delen is het nieuwe hebben en samen bouwen we aan ons eigen sportnetwerk.

Elke businesscase is sluitend

Samenwerkende partijen hebben gezamenlijk én ieder voor zich een verantwoordelijkheid om de businesscase van een activiteit die in het kader van 'Team Breda' wordt opgepakt, financieel sluitend te krijgen en te houden. Sportvoorzieningen en terugkerende activiteiten moeten 'duurzaam betaalbaar' zijn. Onze ambities mogen lef uitstralen, maar de gevolgen ervan moeten altijd verdedigbaar zijn. Zowel financieel als maatschappelijk. Als gemeente hebben we voortdurend aandacht voor de verhouding tussen investeren met publieke middelen en de maatschappelijke effecten. En soms is een deel privaat geld nodig om zaken tot stand te brengen.

Gemeentelijke investeringen en garanties

De gemeente stelt als facilitator een investeringsregeling op waarmee de gemeente financieel bijdraagt aan buitensportaccommodaties. Daarnaast staat de gemeente garant voor bancaire leningen door verenigingen. Bij nieuwe investeringen in sportaccommodaties door verenigingen trekken we samen op met Stichting Waarborgfonds Sport als poortwachter.

Inzet crowdfundingplatform BredaBreed

Het platform BredaBreed is een platform waar Bredanaars financieringskansen vinden en uitrollen. Het platform biedt iedere maatschappelijke organisatie met een concreet plan de mogelijkheid om het draagvlak voor het idee te toetsen in de stad. Er wordt via vele (relatief lage) donaties of investeringen van een groot aantal mensen mogelijk gemaakt dat de businesscase rondom een 'project' sluitend wordt. Ook initiatieven gericht op sport en bewegen kunnen hier gebruik van maken.

Strategie: vijf pijlers

Inleiding

De in het vorige hoofdstuk geformuleerde ambities worden in dit hoofdstuk verder uitgewerkt als vijf aparte pijlers. Wat stellen we onszelf tot doel vanuit de integrale benadering van de vijf pijlers? Waar richten we ons op bij het realiseren van onze ambitie op het gebied van sport- en beweegstimulering, onze sportaccommodaties, het beweegvriendelijker maken van de openbare ruimte, topsport en talentontwikkeling en sportevenementen en hoe verhouden deze onderwerpen zich tot elkaar?

PIJLER 1: SPORT- EN BEWEEGSTIMULERING

In Breda werken we aan het bevorderen van de sport- en beweegparticipatie van inwoners. Daarbij richten we ons op het verbeteren van het sportaanbod in wijken en dorpen en leggen we verbindingen met het sociaal domein (zoals wmo, jeugdzorg en participatie). We hebben speciale aandacht voor jeugd en voor kwetsbare doelgroepen. Het primair onderwijs helpen we met het verbeteren van de kwaliteit van het bewegingsonderwijs en het verhogen van het aantal beweegmomenten op en rondom de scholen. De vitaliteit van sportaanbieders, als belangrijke uitvoerders van het sportbeleid, staat hoog op de agenda.

We signaleren een goede dynamiek en systematische samenwerking tussen de verschillende uitvoeringspartners die betrokken zijn bij deze ambitie. Dit biedt kansen om in de toekomst meer in te zetten op sport als zowel curatief als preventief middel in de zorg- en welzijnssector, gericht op een verscheidenheid aan doelgroepen.

Aanvullend op het uitvoeringsprogramma 'Breda Doet, samen verder!' hebben we in de sportvisie tot 2030 continue aandacht voor interventies en initiatieven die de sport- en beweegparticipatie kunnen vergroten. Het gaat hierbij in het bijzonder om mensen met een beperking en ouderen, de vitaliteit van verenigingen en de inzet van sport als middel in het kader van participatie, re-integratie of zorgpreventie.

Binnen de pijler 'Sport- en beweegstimulering' willen we de volgende resultaten bereiken, in lijn met de doelstellingen uit Breda Doet:

- A. Bredanaars zitten fysiek en mentaal goed in hun vel;
- B. Bredanaars hebben een gezonde leefstijl; ze bewegen voldoende en eten gezond. Indien nodig worden bewoners hierbij ondersteund;
- C. Iedereen kan in de buurt terecht voor sport en beweegaanbod; Bredanaars zijn tevreden over de speel-, sport- en beweegmogelijkheden in hun omgeving;
- D. Ouderen en mensen met een beperking wonen langer prettig thuis.

PIJLER 2: SPORTACCOMMODATIES

Veel sporten vragen om een specifieke accommodatie. In Breda moet iedereen de sport kunnen beoefenen die bij hem of haar past. Dit betekent een verscheidenheid aan sporten en dus een verscheidenheid aan sportaccommodaties. Ook vinden we het belangrijk dat er voldoende capaciteit is en de accommodaties goede faciliteiten bieden. Zodat sportaanbieders op een zo optimaal mogelijke manier trainingen en wedstrijden kunnen organiseren.

Kwaliteit en kwantiteit

We koppelen de kwaliteit en kwantiteit van de accommodaties aan de ambities van de Bredase sportaanbieders. Dat doen we door de aanpassing of uitbreiding van bestaande accommodaties, of door nieuwbouw. De gemeente stelt een investeringsregeling op voor buitensport, die de mogelijkheden voor sportbeoefening en die de betaalbaarheid van sport verbetert. Zowel breedtesport, talentontwikkeling als topsport profiteren van deze regeling.

Veiligheid en toegankelijkheid

Ten slotte hebben we naast de kwaliteit en kwantiteit ook oog voor de veiligheid in, op en rondom de sportaccommodaties. Zowel de fysieke veiligheid als het veiligheidsgevoel van gebruikers verdienen aandacht. Daarnaast zetten we in op de bereikbaarheid en toegankelijkheid van sportaccommodaties, met name voor mensen met een beperking.

Veranderende rol van de gemeente

Met de sportvisie sluiten we aan bij de uitgangspunten van de nota's 'Sportaccommodaties en Financiën' en 'Bewegingsruimte'. We hebben oog voor de kwaliteit en kwantiteit van buitensportaccommodaties en zien daarbij een nadrukkelijker rol weggelegd voor de sportaanbieders zelf. De rol van de gemeente verandert van eigenaar en initiator meer en meer naar facilitator. We stimuleren samenwerking tussen verschillende sportaanbieders en ondersteunen verenigingen die zelf initiatief tonen. Bijvoorbeeld initiatieven om capaciteitsproblematiek in onderling overleg aan te pakken of om accommodaties multifunctioneel te gebruiken.

Ondernemende clubs

Daar waar de gemeente voorheen verenigingen betrok bij de plannen, daagt de gemeente de verenigingen nu uit om haar als facilitator te betrekken. Door een verhoogd ondernemerschap bij clubs kan naast de vitaliteit en zelfredzaamheid ook het maatschappelijk rendement van clubs vergroot worden. Denk hierbij aan de ontwikkeling van verantwoord maatschappelijk verenigen volgens de Open Clubgedachte⁷. De zelfredzaamheid van clubs versus de betaalbaarheid voor leden is een spanningsveld dat herkenbaar is in deze tijd. Verenigingen staan voor wezenlijke keuzes; hoe onafhankelijk wil en kan een club zijn? We voeren het gesprek met de sportaanbieders en faciliteren waar de sporters het nodig achten.

Breedtesport én topsport: Binnensport

Een groot aantal van de Bredase sporten heeft zijn thuisbasis in gemeentelijke binnensportaccommodaties. Daarnaast maken we gebruik van de dienstverlening van diverse exploitanten en eigenaren van private sportaccommodaties. De samenwerking en afstemming met deze exploitanten en eigenaren optimaliseren we tot een 'complete accommodatiepuzzel' in de Gemeente Breda.

---

⁷ Open Club Gedachte. Meer formules, één doel: bij een open club is iedereen thuis (<https://www.nocnsf.nl/openclubs>)

Niet uitbreiden, wel omvormen

Een groot aantal sportaanbieders geeft aan dat zij specifiekere inrichting nodig achten om hun ambities waar te maken. Zowel materiaalvoorziening als afmetingen van de huidige binnensportaccommodaties beperken talentontwikkeling of groei van het aantal leden. In de nota 'Bewegingsruimte' spreken we over 'niet uitbreiden, wel omvormen'. Een monofunctionele indeling van een deel van binnensportaccommodaties kan de gebruiksmogelijkheden optimaliseren. Het clusteren van diverse sportverenigingen in dezelfde tak van sport biedt kansen om krachten te bundelen en accommodaties naar wens in te richten of aan te passen.

Topsportcentrum

We constateren een tekort aan binnensportvoorzieningen om wedstrijden op een hoog competitieniveau te kunnen spelen, zoals hoogte van de hal, afmetingen van velden, voldoende tribunecapaciteit of ruimte voor wedstrijdsecretariaat. Daarnaast is er een tekort aan voorzieningen voor talenttrainingen, waarbij behalve sportfaciliteiten, ook ruimte vereist is voor (para)medische begeleiding, krachttraining en een studieplek voor leerlingen.

We faciliteren daarom de totstandkoming van een topsport(training)centrum, waar wedstrijden en trainingen kunnen worden georganiseerd conform de eisen van NOC*NSF. Door de talent-, en topsportvoorzieningen voor meerdere binnensporten te clusteren op één locatie, worden de locatie, de investeringen en de kracht van sport optimaal benut.

Behalve voor topsport en talentontwikkeling gaat het topsportcentrum tevens dienen als thuisbasis voor zelfstandige Bredase sportorganisaties, sportmedische organisaties en sportverenigingen. Co-creatie tussen partijen in de stad zorgt voor een fysiek Sportplein, waar optimale programmering zowel de breedte- als de topsport, de stedelijke functie als de regionale talentontwikkeling ten goede komt.

Innovatie en investering

We staan open voor innovatieve technologie, materialen en samenwerkingsverbanden. We creëren ruimte voor ideeën uit de stad die bijdragen aan de doelstellingen die we met de stad geformuleerd hebben. Met oog voor voldoende kwaliteit en kwantiteit voor de Bredase sportaccommodaties onderzoeken we welke investeringen benodigd zijn, zoals uitbreiding, vernieuwing en aansluiting bij de ambities op gebied van talentontwikkeling.

Samengevat stellen we ons binnen de pijler 'Sportaccommodaties' het volgende tot doel:

- E. Zorg dragen voor voldoende capaciteit aan binnen- en buitensportaccommodaties waar sportverenigingen wedstrijden en trainingen kunnen organiseren aansluitend bij de kaders en de normen van NOC*NSF;
- F. Daar waar nodig het vergroten van de veiligheid in, op en rondom sportaccommodaties;
- G. Beter aansluiten van wensen en behoeften van sportaanbieders in relatie tot de kwaliteit van sportaccommodatie;
- H. Talentontwikkeling bevorderen door daarvoor de noodzakelijke aanpassingen c.q. aanvullingen te realiseren binnen het totaalaanbod aan sportaccommodaties;
- I. Het vergroten van de toegankelijkheid van sportaccommodaties voor mensen met een beperking;
- J. Het optimaliseren van de exploitatie van binnensportaccommodaties vanuit exploitant- én gebruikersperspectief;
- K. Het optimaliseren van de exploitatie van buitensportaccommodaties vanuit exploitant- én gebruikersperspectief;
- L. Het verstevigen van de samenwerking tussen sportaanbieders als het gaat om het gebruik van sportaccommodaties.

PIJLER 3: SPORT EN BEWEGEN IN DE OPENBARE RUIMTE

Sporten vindt niet alleen plaats in zalen of binnen de hekken van een sportpark. Steeds minder mensen sporten in verenigingsverband, steeds vaker bewegen mensen ongeorganiseerd en individueel, in de openbare ruimte. Daarnaast biedt de openbare ruimte steeds meer een plek voor groepen mensen die gezamenlijk sporten en bewegen (fietsen, hardlopen etc...). Soms begeleid door een professional, maar ook zelf georganiseerd.

De gemeente biedt al jaren mogelijkheden voor bewoners om te sporten, bewegen en spelen in de openbare ruimte. In de vorm van speelplekken, voetbalveldjes, multifunctionele playgrounds (hockey, tennis, basketbal), skateplekken, calisthenics en beweegtoestellen. Deze voorzieningen sluiten steeds beter aan bij de behoeften van gebruikers.

Faciliteiten en sporten

Bossen, parken, water en paden worden al door veel mensen gebruikt voor sport en bewegen. Denk aan hardlopen, bootcamp, zwemmen, paardrijden en fietsen. Ook sportcomplexen en schoolpleinen bieden ruimte aan jong en oud om te bewegen. Daarnaast nemen urban sports, zoals bijvoorbeeld freerunning en skateboarden, toe in populariteit. Urban sporters vanuit de vijf grootste Brabantse steden (B5) werken samen aan het plan Urban Brabant. Ook vanuit de Gemeente Breda faciliteren we dit. Er is meer dan voorheen oog voor de 'Urban' inrichting van de openbare ruimte om ook op deze manier specifieke doelgroepen te stimuleren tot sport en bewegen.

Kindvriendelijke stad⁸

Betrokken bewoners uit Breda houden onze wijken leefbaar. En die bewoners van de toekomst zijn de kinderen van nu. Zij verdienen een fijne leefomgeving, waarin zij zich ontwikkelen en de ruimte hebben om te spelen, bewegen, recreëren en gezond op te groeien. De openbare ruimte is een plek voor kinderen en jongeren waar zij zonder direct toezicht van volwassenen moeten kunnen spelen en elkaar kunnen ontmoeten. Ze krijgen hier letterlijk en figuurlijk de ruimte om hun ding te doen. Met het streven naar een kindvriendelijke stad, kan ieder kind in Breda in een aantrekkelijke omgeving zichzelf zijn.

Binnen de pijler 'Sport in de openbare ruimte' streven we het volgende doel na:

- M. Het bevorderen van een gezonde leefstijl door de openbare ruimte aantrekkelijker of geschikt te maken om in te sporten en te bewegen

---

8 Aan de slag met kindvriendelijke stad, startnotitie 2017

PIJLER 4: TOPSPORT EN TALENTONTWIKKELING

In de sport draait het veelal om competitie, om de beste zijn, maar ook om goed samenwerken. Met deze drijfveren ontstaat er een cultuur om het beste uit jezelf en ook uit de ander te halen. Sport biedt iedereen de kans om zich – naar eigen mogelijkheden en behoeften – te ontplooiën. In de visie van 'Team Breda' gaat het erom mensen via sport uit te dagen eigen talenten te ontdekken en te ontwikkelen. Ongeacht achtergrond, sekse of leeftijd. Dat gaat om talent in de breedste zin van het woord en is veel meer dan sportieve talenten en prestaties.

Zo laten grote aantallen sportvrijwilligers wekelijks zien over veel talent te beschikken, als bestuurder, organisator, coach, begeleider, trainer of scheidsrechter. Sport biedt Bredanaars de mogelijkheid om deze talenten te ontwikkelen. En zo krijgen sporters niet alleen sportieve vaardigheden onder de knie, maar levert sporten ook een bijdrage op vlakken als zelfdiscipline, sociaal gedrag en eigenwaarde. Juist omdat sport leuk is om te doen en inzoomt op mogelijkheden in plaats van problemen, vormt het een krachtig middel om talenten te ontdekken, te stimuleren en te benutten.

Talentenstad

In de afgelopen jaren is gebleken dat Breda vooral goed is in het herkennen en ondersteunen van jong sporttalent. De mogelijkheden om topsporters te behouden voor de stad zijn beperkt. Dat komt mede door het beleid van NOC*NSF en de bonden om training, opleiding en wonen te clusteren binnen programma's in topsportcentra. Vandaar dat we Breda vooral willen profileren als talentenstad. Binnen de mogelijkheden faciliteren we topsport in de stad, in samenwerking met partners in de stad, regio en provincie.

We dagen alle talenten met ambitie uit om het beste uit zichzelf te halen. Daarom werken we samen met andere gemeenten in West-Brabant aan een goede structuur voor talentontwikkeling. Zo ontwikkelen jonge talentvolle sporters – al dan niet met een beperking – zich zo lang mogelijk in hun eigen regio. Uitgangspunt is dat talenten zich ontwikkelen in een voor hen optimale omgeving, in goede balans met hun onderwijs- en thuissituatie.

Onderdeel van het sportbeleid is de actieve bijdrage aan kansrijke initiatieven op het gebied van talentontwikkeling, zoals het regionaal trainingscentrum schaatsen, Deltalent en het Atletiekcentrum Midden-West Brabant. We zien talentontwikkeling als schakel tussen breedte- en topsport. Talenten inspireren anderen om het beste uit zichzelf te halen en tot een actieve en sportieve leefstijl te komen. Hoe meer mensen aan sport doen, hoe groter de kweekvijver voor nieuwe talenten is die Breda en West-Brabant op de kaart zetten.

Topsport als inspiratiebron

Naast het stimuleren van sporttalent, zetten we talentvolle sporters in als ambassadeurs voor (basis)scholen, sportevenementen en het bedrijfsleven. Topsporters zijn een voorbeeld, bieden inspiratie en stimuleren anderen om hun eigen talent te ontdekken. We ontwikkelen een project waarin topsporters scholen bezoeken om kinderen te enthousiasmeren en te vertellen wat het inhoudt om je talent na te streven, bijvoorbeeld waar het gaat om gezond leven, eten en hard trainen. Daarin zoeken we de samenwerking met sportaanbieders, waaronder NAC Breda.

Breda heeft in de afgelopen jaren vele talentvolle sporters voortgebracht die tot de nationale en internationale top behoren, zoals Michael Schoemaker (zwemmen), Pieter Braun (atletiek), Roy Meyer (judo) en Matwé Middelkoop (tennis). Breda is trots op de prestaties van sporters die wonen of sporten in Breda. Sporters die een bijzondere prestatie leveren zetten we graag in het zonnetje, ook om hun voorbeeldrol voor inwoners de benadrukken. Jaarlijks vindt de uitreiking van deze awards plaats. Bij uitzonderlijke prestaties vindt een huldiging plaats.

(Top)sportfaciliteiten

Breda wil gestaag doorbouwen aan een sportinfrastructuur die ook huisvesting biedt aan topsport. Hier ligt nadrukkelijk ook een rol voor (commerciële) partners in het veld, zoals bedrijven, verenigingen, het onderwijs en particuliere sportaanbieders. Met de realisatie en het behoud van voldoende (top)sportfaciliteiten biedt Breda ruimte aan sporters en verenigingen met een topsportambitie, maar ook aan andere (sport)organisaties. We vinden het belangrijk dat deze voorzieningen doelgericht worden ingezet bij het vergroten van de binding met de stad en de breedtesport.

Binnen de pijler 'Topsport en talentontwikkeling' stellen we ons het volgende tot doel:

- N. Topsport(ers) inzetten als middel om sociaal-maatschappelijke doelen te bereiken;
- O. Topsport(ers) inzetten als middel om sport- en beweegparticipatie in de volle breedte te stimuleren;
- P. Zorg dragen voor voldoende capaciteit aan binnen- en buitensportaccommodaties waar ruimte is voor trainingen en wedstrijden op hoog competitieniveau;
- Q. Het stimuleren van talentontwikkeling binnen sportverenigingen, specifiek gericht op de individuele talenten en in zijn algemeenheid gericht op het jeugdsportbeleid van de sportvereniging;
- R. Het stimuleren van talentontwikkeling in relatie tot onderwijs.

PIJLER 5: SPORTEVENEMENTEN

In Breda zien we sportevenementen, zowel voor topsport als breedtesport, als belangrijk middel om sport- en beweegparticipatie in de volle breedte te bevorderen. Onder het motto 'zien sporten doet sporten', dragen we bij aan een actieve leefstijl in Breda. Hiervoor zetten we met name in op unieke evenementen die passen bij het karakter van Breda. Extra aandacht is er voor deelname van mensen met een beperking aan (top)sportevenementen.

Sportevenementen vergroten de leefbaarheid en dynamiek in de stad. Er wordt verbinding gelegd tussen evenementen en de toeristische sector. Side events rondom grote evenementen stimuleren tot meer bewegen en binden ondernemers aan sport. Ze hebben daarom een belangrijke maatschappelijke en economische functie. Dat noemen we ook wel de '(social) return of investment'. Dit maakt Breda aantrekkelijker voor bezoekers en bedrijven, wat bijdraagt aan de ontwikkeling van de stad en de regio.

Aanhaken bij evenementenbeleid

We sluiten met onze visie op sport aan op het evenementenbeleid van de gemeente en hanteren daarbij dezelfde uitgangspunten. We streven naar een basisprogrammering en een samenleving waar (top)sportevenementen breed gedragen en gewaardeerd worden en er begrip is voor het gebruik van de openbare ruimte (ook de binnenstad) voor sportevenementen. Het is dan ook onze ambitie om minstens één internationaal topsportevenement per jaar in Breda te hebben, waar de hele stad aan meedoet en van profiteert. Een evenement dat aansluit bij het sportieve karakter van de stad.

Binnen de pijler 'Sportevenementen' stellen we ons het volgende tot doel:

- S. Top- en breedtesportevenementen inzetten als middel om sport- en beweegparticipatie in de volle breedte te bevorderen;
- T. Top- en breedtesportevenementen inzetten als middel om economische en maatschappelijke spin-off te bevorderen.

Hoe nu verder?

Uitvoeringsprogramma

We hebben het toekomstbeeld van sport en bewegen in Breda met elkaar op papier gezet. Het vergezicht is helder. Om deze droom uit te laten komen is een uitvoeringsprogramma opgesteld voor 2017-2022. Met dit programma geven we invulling aan de doelstellingen per pijler en beschrijven we welke acties we komende jaren ondernemen. De manier waarop we deze acties uit gaan voeren bepalen we samen. Hiervoor hebben we inwoners, verenigingen, sportorganisaties, het bedrijfsleven en alle andere betrokkenen hard nodig.

Financiën

Het uitvoeringsprogramma bestaat naast de beschrijving van de actiepunten ook uit een financiële raming. Welke bedragen zijn nodig om de acties uit te voeren? Het geeft weer hoeveel geld we per pijler de komende jaren (extra) investeren om uitvoering te geven aan de ambities.

Monitoring

Om te beoordelen in welke mate de doelstellingen en maatschappelijke effecten gehaald zijn, monitoren we de uitkomsten van ons beleid en onze acties. Daarvoor maken we gebruik van een aantal instrumenten dat hier antwoord op geeft. Het uitvoeringsprogramma zoomt verder in op deze monitorinstrumenten.

COLOFON

Uitgever

Gemeente Breda

Fotografie

Edwin Wiekens

Pix4Prof's

Jelmer de Maat

Johan Wouters

Joyce van Belkom

Katie Steenman

Ramon Mangold

Roy ter Hoeve

Wessel Keizer

Gemeente Breda

Bezoekadres Stadskantoor | Claudius Prinsenlaan 10, Breda

Postbus 90156, 4800 RH Breda

Telefoon 076 – 529 31 60

Email sportbeleid@breda.nl

www.breda.nl

Breda, Maart 2017

